

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

**KESAN STROBILANTHES CRISPUS (L. BREMEK) KE ATAS PROFIL
LIPID DARAH DAN AKTIVITI ANTIOKSIDAN**

AZLINA BT MOHO DANIAL

FPSK (M) 1999 2

**KESAN *STROBILANTHES CRISPUS* (L. BREMEK) KE ATAS PROFIL
LIPID DARAH DAN AKTIVITI ANTIOKSIDAN**

Oleh

AZLINA BT MOHD DANIAL

**Tesis ini Disediakan bagi Memenuhi Keperluan untuk Ijazah Master Sains
di Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan
Universiti Putra Malaysia**

Disember 1999

Untuk abah, wan chik, lop, nyah, abang, kak cho dan kak wah yang disayangi.

Buat emak yang dikasihi. Semoga Allah mencucuri rahmat ke atas mu.

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains

**KESAN *STROBILANTHES CRISPUS* (L. BREMEK) KE ATAS PROFIL
LIPID DARAH DAN AKTIVITI ANTIOKSIDAN**

Oleh

AZLINA BT MOHD DANIAL

Disember 1999

Pengerusi : Profesor Madya Dr. Maznah Ismail

Fakulti : Perubatan dan Sains Kesihatan

Kajian ini dijalankan untuk menentukan kandungan nutrien, anti nutrien dan aktiviti antioksidan *Strobilanthes crispus*; menganalisis kesan ekstrak *Strobilanthes crispus* ke atas profil lipid darah, aktiviti antioksidan dalam serum, hati dan aktiviti enzim antioksidan hati amab.

Empat kumpulan amab putih New Zealand iaitu kawalan, kumpulan kolesterol (0.25% kolesterol), kumpulan *Strobilanthes crispus* (0.25% kolesterol + 2.5% ekstrak air *Strobilanthes crispus*) dan kumpulan pravastatin (0.25% kolesterol + 22mg/kg pravastatin) dirawat selama tiga bulan.

Keputusan menunjukkan *Strobilanthes crispus* mengandungi kandungan mineral yang tinggi terutama kalium (10900mg/100g) diikuti kalsium (5185mg/100g), natrium (2953mg/100g), ferum (255mg/100g) dan fosforus (201mg/100g), fiber kasar yang agak tinggi (13.9%), karbohidrat, lipid, protein,

vitamin C, tiamin dan riboflavin yang agak rendah serta anti nutrien (kafein, alkaloid dan tanin) yang sangat rendah. *Strobilanthes crispus* mempunyai aktiviti antioksidan yang tinggi (96%) berbanding Yerba Mate (82%) dan α -tokoferol (76%). Ekstrak air *Strobilanthes crispus* pada dos 2.5% yang diberi gagal menghalang peningkatan paras kolesterol dan LDL sepanjang kajian dijalankan sehingga terdapat perbezaan yang berkesan ($p<0.05$) berbanding kawalan. Kumpulan ini juga menunjukkan penurunan HDL yang berkesan ($p<0.05$) pada minggu 10 dan 12 dan peningkatan trigliserida yang berkesan ($p<0.05$) pada minggu kelapan berbanding kawalan. Kumpulan pravastatin berjaya merencat secara berkesan ($p<0.05$) peningkatan paras kolesterol dan LDL pada enam minggu pertama berbanding kumpulan kolesterol. Kumpulan *Strobilanthes crispus* dan pravastatin mempunyai aktiviti antioksidan yang tinggi dalam hati dan serum sehingga terdapat perbezaan yang berkesan ($p<0.05$) berbanding kumpulan kolesterol dan kawalan. Kumpulan *Strobilanthes crispus* dan pravastatin menunjukkan penurunan aktiviti glutathione peroksidase (GPx) dan superoksida dismutase (SOD) secara berkesan ($p<0.05$) berbanding kawalan. Ini kerana aktiviti antioksidan yang tinggi dalam hati menghalang pengoksidaan lipid yang seterusnya merendahkan tekanan oksidatif. Kajian histologi menunjukkan tiada perbezaan struktur aorta dan arteri jantung bagi setiap rawatan. Kesimpulannya, *Strobilanthes crispus* berjaya mengurangkan kejadian pengoksidaan lipid tetapi gagal bertindak sebagai agen hipokolesterolemik. Ini mungkin disebabkan oleh dos ekstrak *Strobilanthes crispus* yang diberi kepada arnab adalah rendah.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfilment
of the requirements for the degree of Master of Science

**THE EFFECT OF *STROBILANTHES CRISPUS* (L. BREMEK) ON LIPID
PROFILE AND ANTIOXIDANT ACTIVITY**

By

AZLINA BT MOHD DANIAL

Disember 1999

Chairman : Associate Professor Dr. Maznah Ismail

Faculty : Medicine and Health Sciences

The objectives of this study were to determine the nutrient, anti nutrient composition and the antioxidant activity of leafy ethyl acetate extract of *Strobilanthes crispus*, the effect of *Strobilanthes crispus* on lipid profile, antioxidant activity of serum and liver as well as antioxidant enzyme activity in the liver.

Four groups of New Zealand white rabbits were fed normal rabbit chow, diet supplemented with 0.25% cholesterol, 0.25% cholesterol + 2.5% *Strobilanthes crispus* water extract and 0.25% cholesterol + 22 mg/kg pravastatin for three months.

Strobilanthes crispus was found to be particularly high in mineral content especially potassium (10900 mg/100g), calcium (5185 mg/100g), sodium (2953 mg/100g), iron (255 mg/100g) and phosphorus (201 mg/100g) but contained

moderate amount of fibre and low content of carbohydrate, fat, protein, vitamins C, riboflavin and thiamine. The anti nutritional factors (caffeine, alkaloid, tannin) were very much lower in the leafy extract. It has higher antioxidant activity (96%) as compared to Yerba Mate (86%) and α -tocopherol (76%). *Strobilanthes crispus* water extract given at 2.5% showed no reducing effect on total serum cholesterol and LDL and was found to be significantly different ($p<0.05$) from control. It also showed significant decrease ($p<0.05$) of HDL during week 10 and 12 and significant increase ($p<0.05$)

lowering effect of total cholesterol and LDL level for the first six weeks and there was a significant difference ($p<0.05$) with cholesterol group. *Strobilanthes crispus* and pravastatin groups had higher antioxidant activity of liver and serum and there was significant difference ($p<0.05$) with cholesterol group and control. *Strobilanthes crispus* and pravastatin groups showed significant decrease ($p<0.05$) of glutathione peroxidase and superoxide dismutase activity compared to control because these groups had higher antioxidant activity in the liver which may prevented lipid oxidation and thus reduced oxidative stress. There was no difference in the histological section of the aorta and coronary artery in all treatments. This finding suggests that *Strobilanthes crispus* extract has an anti lipid peroxidation effect but no hypocholesterolemic effect at the experimental dose.

PENGHARGAAN

Syukur alhamdulillah kerana dengan izin dan limpah kurnia Allah s.w.t. dapat saya melengkapkan tesis Master ini dengan sebaiknya. Berbanyak kesyukuran dipanjatkan kepadaNya kerana telah mengurniakan kesihatan yang baik sepanjang melengkapkan tesis ini.

Ribuan terima kasih saya ucapkan kepada Prof. Madya Dr. Maznah Ismail, Dr. Asmah Rahmat dan Dr. Asmah Yahaya kerana kesudian menyelia serta membimbing saya dengan sabar dan tanpa rasa jemu.

Terima kasih juga saya ucapkan kepada En. Rahim dari Unit Tanaman Hiasan dan Dr. Fauziah Othman di atas pandangan dan bantuan yang diberikan. Tidak lupa juga kepada Pn. Siti Muskinah, Pn. Noraina, Pn. Maznah, En. Simon dan En. Abidin diatas segala bantuan yang dihulurkan. Seterusnya kepada semua yang terlibat secara langsung dan tidak langsung, terima kasih di atas kerjasama yang diberikan yang membolehkan kerja-kerja saya ini berjalan dengan lancar.

Kepada abah, wan chik, lop, nyah, abang, kak cho, kak wah terima kasih di atas sokongan dan doa yang dihulurkan.

Untuk sahabat yang dikasihi Roslizayati Omar serta rakan seperjuangan terima kasih di atas segala bantuan yang diberikan.

Semoga usaha yang dijalankan ini mendapat keberkatan dari Allah s.w.t. dan dapat memberi faedah kepada semua.

Saya mengesahkan bahawa Jawatankuasa Pemeriksa bagi Azlina Mohd Danial telah mengadakan pemeriksaan akhir pada 1hb. Disember, 1999 untuk menilai tesis Master beliau yang bertajuk “Kesan *Strobilanthes crispus* Ke Atas Profil Lipid Darah Dan Aktiviti Antioksidan” mengikut Akta Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1980 dan Peraturan-Peraturan Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1981. Jawatankuasa Pemeriksa memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahkan Ijazah tersebut. Anggota Jawatankuasa Pemeriksa adalah seperti berikut :

Abdul Salam Abdullah, Ph.D.
Profesor / Timbalan Pengarah Pusat Pengajian Siswazah,
Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan,
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi / Wakil Pengarah Pusat Pengajian Siswazah)

Maznah Ismail, Ph.D.
Profesor Madya / Ketua,
Jabatan Pemakanan dan Sains Kesihatan,
Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan,
Universiti Putra Malaysia

Asmah Rahmat, Ph.D.
Jabatan Pemakanan dan Sains Kesihatan,
Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan,
Universiti Putra Malaysia

Asmah Yahaya Ph.D.
Jabatan Kimia,
Fakulti Pengajian Sains dan Alam sekitar
Universiti Putra Malaysia

MOHD GHAZALI MOHAYIDIN, Ph.D.
Profesor / Timbalan Dekan
Pusat Pengajian Siswazah,
Universiti Putra Malaysia

Tarikh : 14 MAR 2000

Tesis ini telah diserahkan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat-syarat keperluan untuk Ijazah Master.

KAMIS AWANG, Ph.D.
Profesor Madya / Dekan,
Pusat Pengajian Siswazah,
Universiti Putra Malaysia.

Tarikh : 11 MAY 2000

PENGAKUAN

Saya mengaku bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang telah diberi penghargaan di dalam tesis. Saya juga mengaku bahawa tesis ini tidak dimajukan untuk ijazah-ijazah lain di Universiti Putra Malaysia atau di institusi-institusi lain.

AZLINA BT MOHD DANIAL

Tarikh : 27 / 1 / 2000

ISI KANDUNGAN

Isi Kandungan	Muka surat
DEDIKASI	ii
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	v
PENGHARGAAN	vii
SURAT PENGESAHAN	viii
SURAT PENGAKUAN	x
ISI KANDUNGAN	xi
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI RAJAH	xv
SENARAI PLAT	xvii
DAFTAR ISTILAH	xviii

BAB

1	PENDAHULUAN	
	Pengenalan	1
2	ULASAN KAJIAN LEPAS	
	<i>Strobilanthes crispus</i>	5
	Perkaitan Nutrien Dan Anti Nutrien Dengan Aktiviti	
	Antioksidan	8
	Lipid	11
	Lipoprotein	13
	Kelas-Kelas Lipoprotein Plasma	14
	Kolesterol	24
	Asid Hempedu	26
	Reseptor LDL	31
	Enzim Antioksidan	32
	Glutathione Peroksidase (GSH-Px; EC 1.11.1.9)	33
	Katalase (EC 1.11.1.6)	34
	Superoksida Dismutase (EC 1.15.1.1)	35
	Peranan Kolesterol Dalam Kejadian Aterosklerosis	36

	Peranan Antioksidan Dalam Mengurangkan Risiko Aterosklerosis	40
	Penggunaan Arnab Sebagai Model Kajian	42
3	BAHAN-BAHAN DAN KAEDAH	
	Sampel	45
	Penyediaan Sampel	45
	Bahan-Bahan Dan Peralatan	46
	Analisis Komposisi Proksimat	60
	Analisis Aktiviti Antioksidan Dalam <i>Strobilanthes crispus</i> ...	60
	Penyediaan Ekstrak <i>Strobilanthes crispus</i> Dan Yerba Mate...	60
	Kaedah FTC (Ferik Tiosianat)	61
	Kaedah TBA (Asid Tiobarbiturik)	62
	Analisis <i>In Vivo</i>	64
	Persediaan Haiwan Ujikaji	64
	Penyediaan Ekstrak Air <i>Strobilanthes crispus</i>	64
	Penyediaan Makanan Arnab	65
	Rawatan Yang Diberi Pada Arnab	66
	Pengambilan Darah	67
	Analisis Kolesterol Keseluruhan	67
	Analisis Lipoprotein Ketumpatan Tinggi	69
	Analisis Lipoprotein Ketumpatan Rendah	70
	Analisis Trigliserida	71
	Analisis Aktiviti Antioksidan Serum (Kaedah FRAP)....	72
	Penyediaan Sampel Organ	73
	Penyediaan Homogenat	74
	Mengukur Kepekatan MDA Hati (Kaedah TBARS)	74
	Penyediaan Supernatan Organ	74
	Penentuan Protein	75
	Pengasaan Katalase	76
	Pengasaan Superoksida Dismutase	77
	Pengasaan Glutathiona Peroksidase	78
	Histologi	79
	Analisis Statistik	81
4	KEPUTUSAN	
	Komposisi Proksimat, Vitamin, Mineral Dan Anti Nutrien <i>Strobilanthes crispus</i>	82
	Aktiviti Antioksidan <i>Strobilanthes crispus</i>	85
	Kaedah FTC	85
	Kaedah TBA	87
	Pengambilan Makanan Dan Minuman Oleh Arnab	89
	Berat Arnab	90

	Kesan <i>Strobilanthes crispus</i> Ke Atas Profil Lipid Darah	91
	Perubahan Kolesterol Keseluruhan	91
	Lipoprotein Ketumpatan Tinggi	93
	Lipoprotein Ketumpatan Rendah	95
	Trigliserida	95
	Kepekatan MDA Hati Arnab	98
	Aktiviti Antioksidan Dalam Serum	98
	Aktiviti Enzim Antioksidan Dalam Hati	101
	Katalase	101
	Glutathione Peroksidase	101
	Superoksida Dismutase	104
	Histologi	104
5	PERBINCANGAN	
	Komposisi Proksimat, Vitamin, Mineral Dan Anti Nutrien	
	<i>Strobilanthes crispus</i>	114
	Aktiviti Antioksidan <i>Strobilanthes crispus</i>	120
	Kesan <i>Strobilanthes crispus</i> Ke Atas Profil Lipid Darah	121
	Aktiviti Antioksidan Dalam Serum Dan Hati	126
	Enzim Antioksidan Dalam Hati	129
	Histologi	133
6	KESIMPULAN DAN CADANGAN	
	Kesimpulan	134
	Cadangan	135
	Bibliografi	136
	Lampiran	151
	VITA	167

SENARAI JADUAL

Jadual	Tajuk	Muka surat
1.	Komposisi Nutrien Makanan Arnab	65
2.	Komposisi Proksimat, Vitamin, Mineral dan Anti Nutrien <i>Strobilanthes crispus</i>	82
3.	Purata Pengambilan Makanan Arnab Bagi Setiap Rawatan Sepanjang Kajian Dijalankan	89
4.	Berat Arnab Sebelum dan Selepas Rawatan Serta Peningkatan Berat Badan	90
5.	Perubahan Aras Kolesterol Bagi Setiap Rawatan Sepanjang Kajian	153
6.	Perubahan Aras Lipoprotein Ketumpatan Tinggi (HDL) Bagi Setiap Rawatan Sepanjang Kajian	154
7.	Perubahan Aras Lipoprotein Ketumpatan Rendah (LDL) Bagi Setiap Rawatan Sepanjang Kajian	155
8.	Perubahan Aras Trigliserida (TG) Bagi Setiap Rawatan Sepanjang Kajian	156
9.	Perubahan Penyerapan Sampel Pada 530 nm (Kaedah FTC) .	157
10.	Perubahan Nilai FRAP Bagi Setiap Rawatan Sepanjang Kajian	158
11.	Aktiviti Katalase, Glutathione Peroksidase, Superoksida Dismutase Hati Arnab	159

SENARAI RAJAH

Rajah	Tajuk	Muka surat
1.	Struktur (-)-Epikatekin (EC), (-)-Epigallocatekin (EGC), (-)-Epikatekin galat (ECG) dan (-)-Epigallocatekin galat (EGCG)	10
2.	Metabolisme Kilomikron dan Baki Kilomikron	16
3.	Metabolisme VLDL, IDL dan LDL	20
4.	Metabolisme HDL	
5.	Gambaran Menyeluruh Metabolisme Lipoprotein	23
6.	Ringkasan Sintesis Kolesterol Yang Melibatkan Empat Peringkat Tindak balas	25
7.	Struktur Asid Kolik, Kenodeoksikolik, Deoksikolik dan Litokolik	28
8.	Struktur Asid Hempedu Dan Kolesterol Menunjukkan Struktur Gelang Siklopentanoperhidrofenantrin	29
9.	Kitaran Enterohepatik Asid Hempedu	30
10.	Tindak balas Radikal Bebas Yang Meneruskan Rangkaian Pengoksidaan Lipid	37
11.	Beberapa Peringkat Aterosklerosis Menunjukkan Jaringan Lemak (B) dan Plak (C,D) Berbanding Arteri Yang Normal (A)	39
12.	Perubahan Penyerapan Setiap Sampel (Kaedah FTC)	86
13.	Aktiviti Antioksidan Sampel Pada Hari Akhir Eksperimen	88
14.	Perubahan Aras Kolesterol Sepanjang Rawatan	92
15.	Perubahan Aras Lipoprotein Ketumpatan Tinggi Sepanjang Rawatan	94

16.	Perubahan Aras Lipoprotein Ketumpatan Rendah Sepanjang Rawatan	96
17.	Perubahan Aras Triglicerida Sepanjang Rawatan	97
18.	Kepekatan MDA Hati Arnab Bagi Setiap Rawatan	99
19.	Perubahan Nilai FRAP Bagi Setiap Rawatan	100
20.	Aktiviti Katalase Hati Arnab Bagi Setiap Rawatan	102
21.	Aktiviti Glutathione Peroksidase Hati Arnab Bagi Setiap Rawatan	103
22.	Aktiviti Superoksida Dismutase Hati Arnab Bagi Setiap Rawatan	105
23.	Protokol Kajian	152

SENARAI PLAT

Plat	Tajuk	Muka surat
1.	Pokok <i>Strobilanthes crispus</i>	7
2.	Struktur Aorta Arnab (Kawalan) (H&E, X 50)	106
3.	Struktur Aorta Arnab (Kumpulan Kolesterol) (H&E, X 50)	107
4.	Struktur Aorta Arnab (Kumpulan <i>Strobilanthes crispus</i>) (H&E, X 50)	108
5.	Struktur Aorta Arnab (Kumpulan Pravastatin) (H&E, X 50)	109
6.	Struktur Arteri Jantung Arnab (Kawalan) (H&E, X 50)	110
7.	Struktur Arteri Jantung Arnab (Kumpulan Kolesterol) (H&E, X 50)	111
8.	Struktur Arteri Jantung Arnab (Kumpulan <i>Strobilanthes crispus</i>) (H&E, X 50)	112
9.	Struktur Arteri Jantung Arnab (Kumpulan Pravastatin) (H&E, X 50)	113

DAFTAR ISTILAH

HDL	Lipoprotein ketumpatan tinggi
LDL	Lipoprotein ketumpatan rendah
TG	Trigliserida
VLDL	Lipoprotein ketumpatan sangat rendah
IDL	Lipoprotein ketumpatan perantara
ACAT	Asilkoenzim A : kolesterol asil transferase
LCAT	Lecitin-kolesterol asil transferase
HMG CoA	3-hidroksi-3-metilglutaril Koenzim A
GSH	Glutathione
SOD	Superoksida dismutase
GPx	Glutathione peroksidase bergantung selenium
NaCl	natrium klorida
TPTZ	2,4,6-tripiridil-s-triazine
MDA	Malonaldehid
H ₂ O ₂	Hidrogen peroksida
EDTA	Asid etilendiamintetraasetat
NADPH	Nikotinamid adenin dinukleotid fosfat
FTC	Ferik Tiosianat
TBA	Asid tiobarbiturik

FRAP	Ferric Reducing Ability of Plasma (Kemampuan plasma menurunkan ferik)
UV	Ultralembayung
TLC	Kromatografi lapisan tipis
HPLC	Kromatografi cecair perlaksanaan tinggi
GP	Gliserol 3-fosfat

BAB 1

PENDAHULUAN

Pengenalan

Peningkatan paras kolesterol sering dikaitkan dengan kejadian penyakit jantung. Kajian yang telah dijalankan menunjukkan penurunan paras kolesterol plasma pesakit jantung koronari dapat mengurangkan secara berkesan kejadian aterosklerosis (Watts *et al.*, 1992). Begitu juga kajian klinikal yang dijalankan ke atas populasi yang berbeza menunjukkan penurunan paras lipoprotein plasma dapat menurunkan kesan klinikal penyakit jantung koronari (Shepherd *et al.*, 1995).

Pelbagai kajian telah dilakukan secara *in vivo* dan *in vitro* untuk mendapatkan satu ubat yang berkesan dalam mengatasi masalah ini. Ubat-ubatan ini sama ada diperolehi dari sumber semulajadi seperti herba atau pun ubat sintetik. Herba mempunyai nutrien-nutrien yang penting seperti mineral, vitamin dan fiber yang dapat mencegah penyakit, menguatkan tisu-tisu dan memperbaiki sistem saraf (Dunne, 1990a). Selain daripada itu, herba juga mengandungi bahan kimia, fitokimia dan antioksidan semulajadi (Kikuzaki dan Nakatani, 1993) yang

menghalang pembentukan radikal bebas yang mempunyai kaitan dengan penyakit merbahaya seperti aterosklerosis, barah dan lain-lain.

Di Malaysia, permintaan yang tinggi terhadap herba menyebabkan banyak jenis herba telah diimport dari luar negara. Berdasarkan statistik kajian oleh Ketua Pusat Sumber Genetik Tumbuhan, Institut Biosains, UPM, Dr. Mohd Saad mendapati nilai import tanaman ubatan di Malaysia telah meningkat dari RM167 juta (1990) kepada RM401 juta (1997) manakala nilai eksport tanaman ubatan meningkat dari RM17 juta (1990) kepada RM58juta (1997). Beliau, dalam akhbar Berita Minggu (1998) berkata kajian yang dikendalikan oleh pusat itu mendapati hampir 80% penduduk dunia masih bergantung kepada sistem perubatan tradisional. Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO), seperti yang dilaporkan dalam Berita Minggu (1998) menganggarkan kira-kira 75 hingga 90% penduduk dunia masih bergantung kepada perubatan tradisional untuk penjagaan kesihatan.

Negara Malaysia sebenarnya mempunyai pelbagai jenis herba yang selalu digunakan dalam rawatan tradisional. Dianggarkan daripada 2,000 spesies tanaman ubatan di Malaysia, 200 spesies digunakan dalam jamu dan 50 spesies digunakan dalam penyediaan ubat tradisional (Berita Minggu, 1998). Di antara herba tempatan yang dijangka dapat memberi sumbangan yang besar dalam perubatan moden ialah *Strobilanthes crispus*. *Strobilanthes crispus* adalah dari kumpulan *Acanthaceae* dan lebih dikenali dengan daun picah beling di Jakarta dan enyoh kelo atau keci

beling atau keji beling di Jawa. Daun pokok yang direbus dan diminum airnya banyak digunakan dalam perubatan tradisional di Malaysia dan Indonesia sebagai diuretik, mengubat penyakit batu karang dan kencing manis. Kajian saintifik yang telah dijalankan mendapati *Strobilanthes crispus* mengandungi verbaskosid yang bersifat analgetik, anti fungus dan anti bakteria (Soediro *et al.*, 1983). Ekstrak air *Strobilanthes crispus* pula mempunyai aktiviti perencat yang kuat ke atas virus avian mioblastosis (AMV) - transkriptase berbalik (RT) yang menyebabkan tumor (Kusumoto *et al.*, 1992).

Penggunaan *Strobilanthes crispus* sebagai herba memang telah lama diamalkan oleh pengamal ubatan tradisional. Ia bukan sahaja diambil secara sendirian, malahan ia merupakan bahan yang biasa ditambah dalam ramuan lain dalam penyediaan herba tradisional di Malaysia dan Indonesia. Ini menggambarkan betapa pentingnya *Strobilanthes crispus* dalam memberi perlindungan pada kesihatan dengan nilai terapeutik yang ada padanya. Oleh itu adalah perlu *Strobilanthes crispus* dijadikan sebagai sebahagian daripada diet seharian masyarakat dan tidak hanya diambil pada masa-masa tertentu sahaja. Besar kemungkinan, *Strobilanthes crispus* boleh diproses untuk dijadikan teh herba yang berkhasiat. Bagi merealisasikan usaha ke arah ini, maka lebih banyak kajian saintifik perlu dilakukan ke atas tumbuhan ini untuk meyakinkan masyarakat. Maka kajian ini dijalankan bertujuan untuk :

1. menentukan kandungan nutrisi, anti nutrisi dan aktivitas antioksidan *Strobilanthes crispus*
2. menganalisis kesan *Strobilanthes crispus* terhadap profil lipid darah secara *in vivo*
3. mengukur kesan *Strobilanthes crispus* ke atas aktivitas antioksidan dalam serum dan hati serta aktivitas enzim antioksidan

BAB 2

ULASAN KAJIAN LEPAS

Strobilanthes crispus

Strobilanthes crispus (L. Bremek) adalah dari keluarga *Acanthaceae* yang dikenali dengan nama picah beling di Jakarta dan enyoh kelo atau keci beling atau keji beling di Jawa (Apoteker, 1977). Pokok ini mempunyai ketinggian 0.5 m hingga 1m dan tumbuh pada ketinggian 50 m hingga 1200 m di atas permukaan tanah. Daunnya bertangkai pendek, berbentuk bujur dan melonjong dengan hujung dan pangkal daun meruncing, bergerigi serta mempunyai permukaan yang kasar. Panjang daun ialah 9 hingga 18 cm dan lebar 3 cm hingga 8cm (Apoteker, 1977).

Daun pokok ini banyak diambil dalam minuman seharian sebagai herba teh serta digunakan dalam perubatan tradisional Indonesia (Soediro *et al.*, 1983) dan Malaysia terutama dalam mengubat penyakit kencing manis, batu karang dan sebagai diuretik. Heyne (1987) mendapati daunnya sangat baik untuk mengubat penyakit terutamanya penyakit kencing manis dan batu karang. Kajian saintifik yang telah dijalankan mendapati ekstrak air daun *Strobilanthes crispus* mempunyai aktiviti perencat yang kuat ke atas virus avian mioblastosis (AMV)-transkripsi